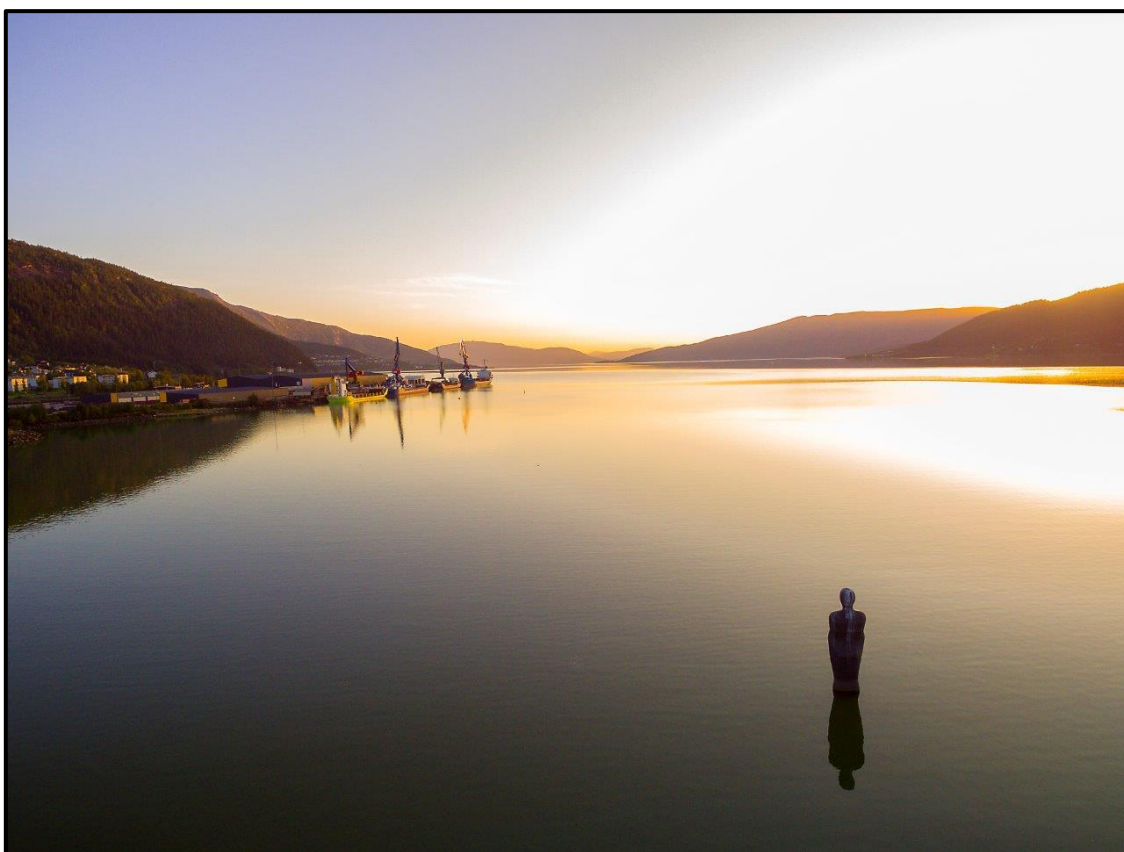

Handlingsplan for rus- og kriminalitetsforebygging i Rana kommune 2021-2024

SLT

Innledning

SLT står for «samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak».

SLT-modellen skal samordne lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak for barn og unge. Modellen skal sørge for å koordinere kunnskap og ressurser mellom politiet, kommunen og andre relevante enheter.

For å oppnå effektive tiltak for barn og unge er det spesielt én ting som er viktig: Alle berørte parter må ha en felles forståelse av problemene og hvordan de best kan løses.

Det er viktig at SLT-arbeidet prioriteres og at alle som arbeider med barn og unge har et ansvar for å møte de som opplever utrygge hverdager og/eller står i fare for å falle utenfor. Vi må sikre at de gode ressursene og tiltakene som allerede finnes i kommunen, i politiet og hos andre aktører, blir mer samordnet og koordinert. Ved å samarbeide på tvers gjennom SLT-modellen vil man kunne utvide kommunens faglige horisont og bidra til å øke forståelsen for hverandres fagområder. Videre vil det bidra til å bygge gode tverrfaglige relasjoner som skaper tillitt og støttespillere i utfordrende situasjoner.

I Rana kommune har det vært SLT-koordinator i funksjon siden 2002. Koordinatoren har i all hovedsak vært ansatt på deltid, men siden februar 2018 har kommunen hatt SLT-koordinator ansatt i 100% stilling.

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	2
Sammendrag	4
Overordnede føringer	4
Hva er rus- og kriminalitetsforebygging?	5
SLT – En modell for samordning.....	6
Politirådet	6
Koordineringsgruppen.....	7
Utførergruppen	8
SLT-koordinators rolle og mandat.....	9
Målgruppe i SLT-arbeidet	9
Kartlegging og status	10
Rana kommunes innsatsområder	10
Rus:.....	10
Nettvett:	11
Vold:	11
Seksuelle overgrep:	12
Strategi for det kriminalitetsforebyggende arbeidet:	12
Valg av strategi:	12
Høy grad av foreldreinvolvering:.....	12
Hvordan dette kan gjøres i praksis:.....	12
Høy grad av ungdomsinvolvering:.....	13
Hvordan dette kan gjøres i praksis:.....	13
Tverrfaglig samarbeid.....	13
Hvordan dette kan gjøres i praksis:.....	13
Tidlig innsats.....	14
Hvordan dette kan gjøres i praksis:.....	14
Tiltak:	15
Generelle tiltak:.....	15
Rus:.....	21
Nettvett	22
Seksuelle overgrep	23
Vold	24

Sammendrag

Rana kommune arbeider rus- og kriminalitetsforebyggende gjennom SLT-modellen. Modellen består av politiråd, koordineringsgruppen og utførergruppen. SLT-koordinator er bindeleddet mellom nivåene.

Dette er den første SLT-handlingsplanen som er laget i Rana kommune. SLT-koordinator har ansett det som nødvendig å utforme en handlingsplan for i større grad å kunne stake ut kursen i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. Ut fra en bred og kunnskapsbasert kartlegging har SLT sin koordineringsgruppe, i samarbeid med flere andre aktører, identifisert fire innsatsområder som det skal tillegges særlig innsats mot i tiden framover. De fire innsatsområdene er rus, nettvett, vold og seksuelle overgrep. Det er videre skissert en strategi for hvordan det på generelt grunnlag skal jobbes for å oppnå et best mulig resultat. Strategien innebærer høy grad av foreldreinvolvering og ungdomsinvolvering, tverrfaglig samarbeid og tidlig innsats.

Kommunens eksisterende tiltak er også belyst i handlingsplanen. Videre har koordineringsgruppen fremmet flere forslag til aktuelle nye tiltak som gruppen mener bør vurderes iverksatt.

Overordnede føringer

Denne handlingsplanen for rus- og kriminalitetsforebygging er godt forankret i kommuneplanens samfunnsdel (2017-2027). I kommuneplanen er det nedfelt fire prioriterte satsningsområder. Ett av disse satsningsområdene er «livskvalitet og mestring». Det er videre fremhevet at unge skal prioriteres og at tidlig innsats og forebygging, økt deltagelse og helsefremmede kommunale tjenester er noen av de prioriterte strategiene i denne sammenheng.

Barnekonvensjonen er en avtale mellom nesten alle land i verden. Der står det om hvordan alle barn i verden skal ha det. Norge har underskrevet barnekonvensjonen og gjort den til norsk lov. I det understående finnes et utdrag artikler fra barnekonvensjonen som er relevante i SLT-arbeidet.

Art. 2: Alle barn har rett til vern mot diskriminering.

Art. 3: Voksne skal gjøre det som er best for barn

Art. 6: Alle barn har rett til et liv og ei framtid

Art. 12: Alle barn har rett til å si sin mening og bli hørt

Art. 13: Alle barn har rett til å få og gi informasjon av alle slag og på alle måter

Art. 16: Alle barn har rett til et privatliv

Art. 17: Alle barn har rett til beskyttelse mot skadelig informasjon

Art. 18: Staten skal støtte foreldre i foreldreansvaret

Art. 19: Alle barn har rett til beskyttelse mot all form for misbruk

Art. 29: Alle barn har rett til en god skole som gir dem nødvendig kunnskap og utvikling

Art. 33: Alle barn har rett til beskyttelse mot narkotika

Art. 34: Alle barn har rett beskyttelse mot alle former for seksuell utnyttelse

Det er i tillegg flere andre planer og dokumenter i kommunen som legger føringer for hvordan man arbeider med barn og unge knyttet til rus- og kriminalitetsforebygging. En kan i denne sammenheng nevne: (listen under er ikke uttømmende)

- Handlingsplan for vold og overgrep i nære relasjoner.
- Hvordan forebygge og håndtere hatkriminalitet og voldelig ekstremisme – Veileder ved bekymring.
- Handlingsplan mot vold og trusler i skolen.
- Ruspolitisk handlingsplan.
- Rutiner i skolen ved kriminelle hendelser (under arbeid).

Hva er rus- og kriminalitetsforebygging?

Kriminalitetsforebygging handler om å satse systematisk på å unngå kriminalitet i stedet for å reparere. Det handler om å analysere hvor og hvordan problematisk atferd og kriminalitet oppstår, for deretter å sette inn konkrete tiltak rettet mot årsakene til problemene.

Innsatsen må være mangfoldig og rettes mot både sosiale miljøer, enkeltpersoner og fysiske omgivelser. Å sikre gode og stimulerende oppvekstvilkår for barn og unge, samt sørge for tidlig hjelp og støtte vil kunne bidra til mindre problematferd, rusmisbruk og kriminalitet.

Kriminalitet er ofte nært knyttet til andre problemområder. Forebygging av kriminalitet henger nært sammen med samfunnets generelle forebygging. For eksempel vil tiltak for å forebygge utenforskap eller rusmisbruk blant unge, også forebygge kriminalitet.

En gjennomtenkt forebyggende innsats sparer mennesker og lokalsamfunn for store tap, og gir positive ringvirkninger langt utover de barna og ungdommene som er mest sårbare. Målet er å forebygge kriminalitet og andre problemer som kan koste både enkeltmennesket og samfunnet dyrt.

Effektiv forebygging krever samarbeid på tvers av etater. Skal vi lykkes med å skape et tryggere samfunn, må kommunen, politiet, andre offentlige etater, næringslivet og frivillige organisasjoner samarbeide om dette. Vi har alle et ansvar for økt trygghet til fellelskapets beste.

Mye viktig rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid skjer lokalt, når kommune og politi samordner sin innsats og sine ressurser. SLT- og politirådsarbeidet handler om nettopp dette. Forebyggingsbegrepet handler om innsatsen som gjøres for å unngå at problemer oppstår eller forverres.

Forebygging deles inn i tre nivåer, den byggende arena, den forebyggende arena og kriminalitetsforebyggende arena.

Gode oppvekstvilkår for barn og unge er en uvurderlig faktor i det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Likevel handler skoler, barnehager og fritidstilbud om langt mer enn å forebygge kriminalitet. Vi snakker her om den **byggende arena**.

I den **forebyggende arena** er det et mål å hindre at problemer oppstår ved å styrke de byggende strukturene. Dette kan være spesialundervisning på skolen, PP-tjeneste i barnehagen, barnevernstiltak etc. Slike tiltak handler blant annet om å forebygge problemer som igjen kan ha sammenheng med risiko for kriminalitet. Likevel er ikke forebygging av straffbare handlinger en primær målsetning i dette arbeidet.

Kriminalitetsforebygging er tiltak for å hindre at kriminelle handlinger finner sted eller gjentar seg. Denne innsatsen rettes gjerne inn mot miljøer eller situasjoner der det er høy risiko for kriminalitet.

Forskning viser at rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid må foregå på alle de tre nivåene. Det er likevel en oppfordring fra regjeringen om at SLT-modellen retter sitt fokus til det kriminalitetsforebyggende nivået. Det er her vi ofte finner de mest sårbare målgruppene med stor risiko for sosial utstøting og marginalisering.

Nivåer i arbeidet knyttet til forebygging av kriminalitet

SLT – En modell for samordning

SLT-modellen organiseres gjennom tre nivåer. Denne organiseringen er i seg selv en metode og en forutsetning for å få til godt SLT-arbeid. Nivåene skal sørge for å fordele ansvar for styring, koordinering, innsats i det forebyggende arbeidet og bidra til strukturert samhandling på tvers.

Politirådet

Politirådet er et formalisert samarbeidsforum mellom politiet og kommunen på et overordnet og strategisk nivå. Formålet med politiråd er å forebygge lokale problemer og øke trivsel og trygghet i kommunen. Politirådet skal også sikre utveksling av kunnskap og erfaring. En sentral tanke bak politirådene er at kunnskap om lokale problemer skal omsettes til samordnet innsats.

Politirådet	
Deltakere	Ordfører, varaordfører, rådmann, kommunaldirektør for oppvekst og kultur, GDE-leder driftsenhet Rana, politikontakt og SLT-koordinator.

(Øverste ledelse i kommune og politi)	Andre deltagere utover de faste kan kalles inn etter behov.
Mandat	<p>Politirådet skal i SLT-arbeidet sørge for å innhente nødvendig kunnskap om utfordringsbildet for barn og unge i tilknytning til rus og kriminalitet. Politirådet skal angi klare mål og prioriteringer for rus- og kriminalitetsforebygging og sikre at disse blir innarbeidet i det kommunale planverket.</p> <p>Typiske saksfelter for politirådet kan dreie seg om oppvekst og levekår, SLT, barn og ungdom, barnevern, fritid, organisert kriminalitet, ordenssituasjonen, planlegging av fysiske omgivelser/ reguleringsplaner, trafikkforhold og samferdsel, forhold rundt skjenking og utelivsbransjen, narkotikasituasjonen, integrerings spørsmål, prostitusjon og menneskehandel samt store arrangementer der politiet skal involveres.</p>
Møtegjennomføring	<p>Møtes 4 ganger i året eller oftere ved behov.</p> <p>Møtene ledes av ordfører.</p> <p>SLT-koordinator er sekretær.</p>
SLT-koordinators oppgaver i politirådet	<p>Kaller inn til møter og er sekretær.</p> <p>Ansvar for å sikre nødvendig informasjon og samarbeid mellom nivåene.</p>

Koordineringsgruppen

Koordineringsgruppen har ansvar for den praktiske koordineringen av det kriminalitetsforebyggende arbeidet som er besluttet i politirådet. Gruppen skal sørge for at hver virksomhet bidrar med kunnskap og innspill for å avdekke problemer og utfordringer, og ut fra dette gi råd om hva hver enkelt virksomhet bør sette i gang av kortsiktige og langsiktige tiltak. Gruppens beslutninger og hva man setter inn av ressurser skal være i tråd med rammene gitt av politiråd.

Koordineringsgruppen	
Deltakere (Sentralt plassert på virksomhetsledernivå/systemnivå med fullmakt til faglige og økonomiske prioriteringer)	<p>Politikontakt, seksjonsleder barnevernstjenesten, seksjonsleder familietjenesten, seksjonsleder helsestasjons- og skolehelsetjenesten, leder PPT, avdelingsleder fritidstjenesten, avdelingsleder BUP, rektor Rana ungdomsskole (representerer også de andre ungdomskolene i Rana), leder for elevtjenesten ved Polarsirkelen VGS, SLT-koordinator.</p> <p>Nav inviteres inn tre ganger i året.</p> <p>Andre deltagere utover de faste kan kalles inn etter behov.</p>

Mandat	<p>Delta aktivt i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet, ha oversikt over tiltakene i SLT-planen og ansvar for oppfølging av disse.</p> <p>Dette innebærer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sørge for oversikt over utfordringer i kommunens oppvekstmiljø. • Innhente og dele kunnskap internt i gruppa og ut mot andre i kommunen for å kartlegge behov. • Prioritere og beslutte innsats innenfor vedtatte økonomiske rammer. • Sørge for hensiktsmessig samordning av tjenester og aktører i de konkrete sakene. • Rapportere til politirådet en gang i halvåret og sørge for årlig evaluering av SLT-arbeidet. • Utvikle årshjul, møteplan og handlingsplan for arbeidet.
Møtegjennomføring	Møtes én gang i måneden. (eller oftere ved behov)
SLT-koordinators oppgaver i koordineringsgruppen	<p>Er møteinnkaller, møteleder og sekretær.</p> <p>Ansvar for å sikre nødvendig informasjon og samarbeid mellom nivåene.</p>

Utførergruppen

Utførergruppen	
Deltakere	<p>Politiet, utekontakten, barnevernet, familietjenesten, helsestasjons- og skolehelsetjenesten, ungdomskolene, Polarsirkelen VGS, ruskonsulent for ungdom, SLT-koordinator.</p> <p>Andre deltagere utover de faste kan kalles inn etter behov.</p>
Alle som er i direkte kontakt med barn, unge og familier, i et rus- og kriminalitetsforebyggende perspektiv	
Mandat	<p>Det utførende nivået er ansvarlige for den praktiske gjennomføringen av de forebyggende tiltakene besluttet på koordineringsnivået.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Her drøftes situasjoner rundt grupper, miljøer og trender som trenger akutt innsats.

	<ul style="list-style-type: none"> • Individsaker kan drøftes dersom det handler om utfordringer med rus og kriminalitet. Videre blir det anbefalt relevante tiltak som forelegges ungdom og foresatte. • Har ansvaret for driften av «SLT i Rana» på facebook.
Møtegjennomføring	Én gang per 14. dag. (eller oftere ved behov)
SLT-koordinators oppgaver i utførergruppen	Er møteinnkaller, møteleder og sekretær. Ansvar for å sikre nødvendig informasjon og samarbeid mellom nivåene.

SLT-koordinators rolle og mandat

SLT-koordinators rolle er på systemnivå. Dette innebærer at SLT-koordinator ikke skal lede de enkelte tiltakene, men være pådriver og inspirator, koordinere samarbeidet, være bindeleddet mellom deltakerne og nivåene, ha kontakt med andre kommuner og sikre møteinnkallinger og referatføring.

SLT-koordinator skal ha et overordnet nøytralt blikk på det forebyggende arbeidet. SLT-koordinator skal også bidra til at deltakerne oppnår en felles problemforståelse og skal bidra til at utfordringsbildet blir møtt med et godt tverrfaglig samarbeid. SLT-koordinator har ansvar for en god møtestruktur og oppfølging av det forebyggende arbeidet som gjøres.

SLT-koordinator sitter som leder av koordineringsgruppen, utførergruppen og følger opp de ulike tiltakene som er iverksatt. I tillegg fungerer SLT-koordinator som sekretær for politirådet og skal også her bidra til å holde fokuset oppe på rus og kriminalitetsforebygging for unge. SLT-koordinator har en sentral rolle for å sikre at føringene fra politirådet rettes nedover til ledere og utførere, men minst like viktig er det at koordinatoren medbringer informasjon og kunnskap fra utførere og ledere opp til politirådet.

SLT-koordinator holder seg også oppdatert på trender i ungdomsmiljøet, ikke bare i Rana kommune, men i Nordland og landet for øvrig. SLT-koordinator holder seg også oppdatert på nye utprøvde tiltak, som kan passe til de ulike utfordringene kommunen står i. SLT-koordinator samarbeider tett med det lokale politiet.

Målgruppe i SLT-arbeidet

Hovedmålgruppen er barn og unge under 18 år som begår lovbrudd eller som kan forventes å begå handlinger som er til skade for seg selv eller andre.

Målgruppe for det kriminalitetsforebyggende arbeidet er:

- 1) Enkeltindivider (indikativ forebygging)
- 2) Utvalgte grupper (selektiv forebygging)
- 3) Lokalsamfunnet som helhet (universell forebygging)

Kartlegging og status

Gjennom vinteren og våren 2020 ble det foretatt en kartlegging av situasjonen i Rana kommune. Mange forskjellige aktører var delaktige i dette kartleggingsarbeidet:

- SLT sin koordineringsgruppe. Hver faggruppe utførte en kunnskapsbasert kartlegging ut fra sin kjennskap til situasjonen.
- Tall fra ungdomsundersøkelsen. Både tall fra den siste undersøkelsen av 2019, samt tall fra tidligere undersøkelser ble gjennomgått for et helhetlig bilde av utviklingen.
- Tall fra politiets straffesakssystem.
- Det ble innhentet informasjon fra ulike andre aktører slik som skoler, elevråd, ungdomsråd, FAU, kirken i Rana, med flere.

Det kartlagte materialet ble våren 2020 gjennomgått av koordineringsgruppen. Dette danner grunnlaget for å identifisere innsatsområdene som er beskrevet nedenfor.

Rana kommunes innsatsområder

Rus:

Ungdomsundersøkelsen viser de senere år en økning av ungdom som har svart at de har vært tydelig beruset det siste året. En ser også en økning av ungdom som har svart at de har brukt hasj eller marihuana det siste året.

17% av ungdomsskoleelevene i Rana svarte at de i løpet av det siste året har vært beruset på alkohol. Dette var en økning på 5% siden 2013 og var 4% høyere enn landsgjennomsnittet. Når det gjelder bruk av cannabis svarte 5% av ungdomsskoleelevene at de i løpet av det siste året har brukt hasj eller marihuana. Også her ser vi en økende trend i Rana siden 2013, da var dette tallet 2%.

For videregående skole svarte 69% av elevene i 2019 at de i løpet av det siste året har vært beruset på alkohol. Drøyt 8% av VGS-elevne svarte at de har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året. Dette tallet er noe lavere enn landsgjennomsnittet som er på 14%. I overkant av 3% av elevene på videregående skole svarte at de hadde brukt andre narkotiske stoffer.

Når det gjelder tall fra politiet viser de imidlertid en nedgang i de registrerte narkotikasakene i de senere 2-3 år. I dette tallmaterialet er det trolig snakk om store mørketall. Politiets prioriteringer vil kunne påvirke utviklingen i den registrerte kriminaliteten. Noen kriminalitetsområder som for eksempel narkotika påvirkes i større grad av politiets innsats, og en nedgang i antall registrerte straffesaker innebærer derfor ikke nødvendigvis at kriminaliteten i realiteten har blitt redusert.

Den økende trenden som ungdomsundersøkelsen viser i forhold til rus, samsvarer i stor grad med tilbakemeldingene fra en samlet koordineringsgruppe. De gjennomgående tilbakemeldingene fra koordineringsgruppen er at det er flere unge som ruser seg både på alkohol og narkotika. I enkelte tilfeller ser man også bruk av tyngre stoffer enn cannabis.

Forskning peker videre på at det er en sammenheng mellom rus og annen kriminalitet. En rekke studier tyder også på at tidlig alkoholdebut kan føre til økt forbruk senere i livet. Det er også verdt å merke seg at nesten alle som prøver narkotika for første gang er påvirket av alkohol. I tillegg vil rusbruk kunne få store konsekvenser for de involverte, både økonomisk og sosialt. Koordineringsgruppen anser det derfor som svært viktig at en målrettet jobber for å redusere rusbruk blant ungdom, samt å utsette alkoholdebuten til de er 18 år.

Nettvett:

Sosiale medier gjennomsyrrer en stor del av de unges hverdag. Ungdom i Rana bruker mye tid foran en skjerm i løpet av en dag. I ungdomsundersøkelsen fra 2019 svarte 41% av ungdomsskoleelevene i Rana at de bruker over 4 timer foran en skjerm i løpet av en dag. Dette er 10% høyere enn landsgjennomsnittet som er på 31%. Nettet fører med seg mye som er positivt, men det er også en del utfordringer knyttet til nettbruk.

Koordineringsgruppen har sett gjentatte eksempler på at terskelen for å dele seksualiserte bilder og videoer av mindreårige er lav hos noen. Å stoppe videre spredning av slike bilder er utfordrende og følgene for de involverte kan være alvorlige. Barn og medier-undersøkelsen fra 2020 peker på at 46% av 13-18-åringene har blitt spurt om å sende eller dele et nakenbilde av seg selv. I denne forbindelse kan en presisere at det ikke bare er ungdommens jevnaldrende som spør om å få tilsendt nakenbilder, men også personer som er langt eldre. 12% har i løpet av det siste året sendt eller delt et nakenbilde av seg selv ifølge barn og medier-undersøkelsen.

Videre er det tilbakemeldinger fra koordineringsgruppen og flere FAU om at det også er behov for at kunnskapen til foreldre også styrkes på nettområdet.

Nettet gir også grobunn for andre kriminelle og/eller uheldige hendelser slik som kjøp og salg av alkohol og narkotika, seksuelle overgrep, avtalte slåsskamper, mobbing, trusler og utestenging med mer. Derfor anser koordineringsgruppen nettvett som et sentralt innsatsområde. Det er ønskelig at barn og unge har kunnskap nok til å være trygge på nett og at de foresatte også har tilstrekkelig kompetanse på området.

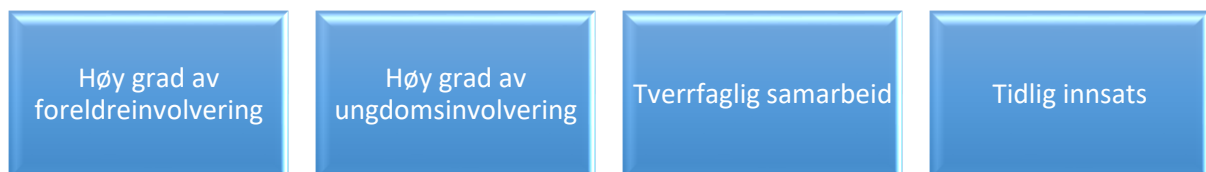
Vold:

SLT-samarbeidet har fått kjennskap til flere voldshendelser det siste året. Dette gjelder både hendelser som har skjedd i skoletiden og på fritiden. Også avtalte slåsskamper har det vært flere av, noen har blitt gjennomført, mens andre har blitt avverget. Felles for hendelsene er at kun et fåtall av voldshendelsene anmeldes. Dette fører til mørketall i politiets systemer. GDE (geografisk driftsenhet) Rana har uavhengig av dette ligget relativt høyt i forhold til registrerte straffesaker opp mot vold hvis en sammenligner med andre driftsenheter i Nordland de senere år. Ungdomsundersøkelsen viser at andelen ungdomsskoleelever som er blitt utsatt for trusler om vold har økt betydelig siden 2013. 21% av den samme gruppen svarte i 2019 at de i løpet av det siste året har vært i slåsskamp, noe som er likt med landsgjennomsnittet. Selv om hoveddelen av vold som skjer blant ungdommer ikke gir varige mén, kan grov vold i ungdomstiden resultere i alvorlige fysiske og psykiske problemer for dem det gjelder. Koordineringsgruppen anser det derfor som viktig å forebygge vold blant ungdom.

Seksuelle overgrep:

Politiet har over mange år hatt som satsningsområde å forebygge seksuelle overgrep blant barn og unge. Det er store mørketall i forhold til anmeldte seksuelle overgrep både for utsatte gutter og jenter, jfr. rapporten «voldtekstsituasjonen i Norge 2019», utgitt av Kripos. Seksuelle overgrep kan føre til omfattende helseskader og varig belastning hos de involverte. I dagens samfunn er seksuelle overgrep et relativt tabubelagt tema. Derfor er det ekstra viktig å øke bevisstheten og kunnskapen om temaet, slik at ungdom settes i bedre stand til å ta gode valg og håndtere situasjoner som kan oppstå. Det er også viktig å hjelpe de foresatte til å åpne opp for samtaler og ha et bevist forhold til hvordan man snakker med barn om vanskelige ting. Dette både i et forebyggende perspektiv og i etterkant av et eventuelt overgrep slik at fornærmede kan motta best mulig hjelp på et så tidlig tidspunkt som mulig.

Strategi for det kriminalitetsforebyggende arbeidet:

Valg av strategi:

Vi ønsker at høy grad av foreldre- og ungdomsinvolvering, tverrfaglig samarbeid og tidlig innsats skal være en gjennomgående strategi i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet i Rana kommune. Før nye tiltak iverksettes skal en ha et bevist forhold til hvordan en kan påse at en tar hensyn til disse fire områdene. Grunnen til at vi har valgt nettopp denne strategien redegjøres det om i det følgende. Videre er det skissert noen tanker om hvordan strategien kan implementeres i arbeidet.

Høy grad av foreldreinvolvering:

Foreldre er barn og unges viktigste ressurs og er svært betydningsfulle for barns utvikling og atferd. Det er foreldrene som er eksperter på sine egne barn. Det er de som først vil legge merke til om ungdommen endrer atferd, vennekrets eller på annen måte forandrer seg. Vi har sett at enkelte foreldre har utfordringer med å henge med på eksempelvis sosiale medier og at de ikke har de nødvendige kunnskaper om hva som finnes av kommunikasjonsplattformer og at unge av denne grunnen blir stående alene om å ta valg. Vi ønsker i det forebyggende arbeidet å sette foreldre i bedre stand til følge med på hva ungdommene foretar seg. Dette skal vi gjøre ved å spre relevant og nødvendig informasjon fra et kunnskapsbasert perspektiv. Vi ønsker også å involvere foreldrene i større grad i forhold til hva de selv føler at de trenger råd og veiledning med.

Hvordan dette kan gjøres i praksis:

- **SLT på facebook.** I mars 2020 etablerte SLT-samarbeidet en facebookside som heter «SLT i Rana». Denne facebooksidene retter seg primært mot foreldre med barn og unge i hus. På denne siden legges det jevnlig ut relevant informasjon som dreier seg om rus- og kriminalitetsforebygging.
- **FAU.** Forbedre og utvikle samarbeidet med skolens FAU.

- **Digitale tjenester.** Forbedre og utvikle dagens digitale tjenester som er rettet mot foreldre. Ved behov, se på mulighetene for å etablere nye digitale tjenester for å involvere foreldre i størst mulig grad.
- **Aktivt bruk av media.** Bruke media aktivt for å informere foreldre om hendelser og trender. Kan også vurdere å få etablert faste spalter som omhandler rus- og kriminalitetsforebygging.
- **Digitale møter og økt bruk av webinarer.** Erfaring viser at det er utfordrende å nå ut til alle foreldre på ordinære foreldremøter. Se på mulighetene for å gjennomføre møter digitalt for å nå flere foreldre og avholde Webinarer for foreldre med aktuelle tema.

Høy grad av ungdomsinvolvering:

Ungdommen vet selv best hvordan det er å være ungdom og de er ofte kreative og nytenkende. Medvirking og medbestemmelse for barn og unge er prioritert av myndighetene. Vi ønsker å både høre og bruke ungdommens stemme i det forebyggende arbeidet.

Hvordan dette kan gjøres i praksis:

- **Ungdomsrådet.** Knytte sterkere bånd til ungdomsrådet i Rana og utnytte kompetansen som ungdommen selv besitter i både kartleggings- og tiltaksarbeid.
- **Elevrådene.** Knytte sterkere bånd til elevrådene i Rana og utnytte kompetansen som ungdommen selv besitter i både kartleggings- og tiltaksarbeid.
- **Bruke innspill fra ungdom i forbindelse med i 5. og 8. klasseprosjektet.** Utvikle spørreskjemaet som allerede er i bruk slik at det treffer best mulig. Bruke informasjonen fra elevene aktivt både i kartleggings- og tiltaksarbeidet.
- **Etablere en digital plattform rettet mot ungdom.** SLT har allerede opprettet en facebookside som primært er rettet mot foreldre. Se på mulighetene for også å etablere en digital plattform som retter seg mot ungdom.

Tverrfaglig samarbeid

Effektiv forebygging krever samarbeid på tvers av etater. Skal en lykkes med å skape et tryggere samfunn, må kommunen, politiet, andre offentlige etater, næringslivet og frivillige organisasjoner samarbeide om dette. For å oppnå effektive tiltak for barn og unge er det spesielt én ting som er viktig: Alle berørte parter må ha en felles forståelse av problemene og hvordan de best kan løses. Hvis alle som jobber forebyggende i et lokalsamfunn har tett kontakt med hverandre, vil utsatte barn og unge få raskere, mer helhetlig og bedre tilpasset hjelp.

Hvordan dette kan gjøres i praksis:

- **Dynamiske SLT-grupper.** SLT-gruppene skal til enhver tid være best mulig sammensatt med tanke på kompetanse sett opp mot dagens utfordringsbilde.
 - **Kompetanseheving.** Gjennomføre faste møter i SLT-samarbeidet som kun har til hensikt å øke kompetansen i gruppene. Tema for de kompetansehevende tiltakene avgjøres av utfordringsbildet og innspill fra gruppedeltagerne.
- Intern og ekstern kompetansedeling.** Etablere faste rutiner for hvordan de faste deltagerne i SLT-samarbeidet kan dele informasjon med sin egen enhet slik at hver enhet er oppdatert på situasjonen. Hvordan kan en på en best mulig måte dele kompetanse med andre faggrupper som ikke selv er direkte med i SLT-samarbeidet. Dette gjelder også frivillige organisasjoner.

Tidlig innsats

Tidlig innsats er et overordnet satsningsområde i Rana kommune, jfr. kommuneplanens samfunnsdel.

«Tidlig innsats forstås både som innsats på et tidlig tidspunkt i barns liv, og tidlig inngripen når problemer oppstår eller avdekkes» (Kunnskapsdepartementet, 2019).

Skal en lykkes i det kriminalitetsforebyggende arbeidet må en ha utvidet fokus på å oppdage utsatte barn og unge på et tidlig tidspunkt. Videre å ta tak i disse utfordringene så tidlig som mulig. Risikofaktorer kan for eksempel være at et barn blir utsatt for omsorgssvikt, har høyt skolefravær, har skolefaglige vansker, blir utsatt for vold, overgrep eller mobbing. Videre de som opplever utenforskap, har psykiske utfordringer eller har atferdsvansker for å nevne noe.

Hvordan dette kan gjøres i praksis:

- **Kompetanseheving.** Ansatte som arbeider med barn og unge må ha kunnskap om beskyttelses- og risikofaktorer og på tegn og signaler som kan gi grunnlag for å oppdage utsatte barn og unge.
- **Gode rutiner.** Relevante virksomheter har rutiner for hvordan ansatte kan handle på bakgrunn av en bekymring for barn og unge.
- **Etablere avtaler.** Det bør sikres at det er etablerte avtaler om samarbeid mellom virksomheter som er involvert i oppfølging av barn og unge det er knyttet bekymring til.
- **God samtalekompetanse.** Ansatte som arbeider med barn og unge bør ha kompetanse i å snakke med barn og unge de har bekymring for.
- **Økt oppmerksomhet.** Ansatte som arbeider med barn og unge bør være oppmerksomme på tegn og signaler som gir grunn til bekymring for barn eller unge og dokumentere disse.
- **Fra bekymring til handling.** Ansatte som arbeider med barn og unge bør handle på bakgrunn av bekymring for barn og unge.
- **Kunnskaper om lovverket.** Ansatte som arbeider med barn og unge bør ha god kunnskap om opplysningsplikten til barnevernstjenesten og avvergingsplikten, og vite hvordan de skal handle for å overholde disse.

(Punktene over er hentet fra helsedirektoratets nasjonal faglig retningslinje «Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge»)

Tiltak:

Generelle tiltak:

Eksisterende tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
1.	Politiråd Løpende.	Samarbeidsforum mellom ledelse i politi og kommune. Politirådet fungerer som styringsgruppe for SLT. Politirådet setter de overordnede mål for det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet rettet mot barn og unge. Ledes av ordfører. SLT-koordinator er sekretær.	SLT-koordinator, politikontakt, øverste ledelse i politi og kommune.
2.	SLT-Koordineringsgruppe Løpende.	Samarbeidsgruppe for koordinering av det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet rettet mot barn og unge.	SLT-koordinator, politikontakt, ledere i kommunens og øvrige virksomheter.
3.	SLT-Utførergruppe Løpende.	Samarbeidsforum for informasjons- og erfaringsutveksling mellom de som jobber med barn og unge hver dag. Fremmer forslag til tiltak og behov. Drøfter også konkrete ungdommer.	SLT-koordinator, ruskonsulent for ungdom, politi, barnevern, utekontakten, familietjeneste, helsestasjons- og skolehelsetjenesten, videregående- og ungdomsskole.
4.	8. klasseprosjektet Løpende.	Politiet og utekontakten holder foredrag for alle elever i 8. klasse. Tema er rus, nettvett og seksuelle overgrep. Politiet, utekontakten, familietjenesten og SLT-koordinator holder foredrag for foreldrene. Tema er de samme som tidligere nevnt, i tillegg til foreldrerollen. Skolen bidrar med skreddersydde undervisningsopplegg for elevene både i for- og etterkant av hovedforedraget.	SLT-koordinator, politiet, utekontakten, familietjenesten og ungdomsskolene.
5.	5. klasseprosjektet Ikke i drift i dag, men vi har en felles ambisjon om å få til 5. klasseprosjektet.	Helsestasjons- og skolehelsetjenesten, PPT og politiet holder foredrag for alle elever og foreldre i 5. klasse. Tema er nettvett og mobbing.	SLT-koordinator, helsestasjons- og skolehelsetjenesten, og politiet.
6.	Natteravntjenesten Løpende	Natteravntjeneste i hver bydel i Rana. Skal bidra til trygghet og trivsel i lokalmiljøet. Forebygger kriminalitet og annen uheldig adferd.	Frivilligsentralen og FAU

Eksisterende tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
7.	Bekymringssamtale Løpende	Bekymringssamtalen brukes som begrep på samtaler politiet har med barn og deres foresatte, og er et verktøy som anbefales brukt når det avdekkes uønsket/kriminell adferd som kan føre til utvikling av en kriminell løpebane. Gjennom samtalen skal den unge og deres foresatte gjøres ansvarlig for å forebygge en framtidig kriminell adferd. Verktøyet brukes i politiets forebyggende arbeid, som en reaksjon på uønsket adferd, og for å lede ungdom over i et forsonings- og omsorgsspør. Det er viktig å skille mellom en bekymringssamtale og et tradisjonelt avhør i en etterforsknings situasjon	Politiet
8.	Ungdomsstraff og ungdomssoppfølging Løpende	Ungdomsstraff er straffereaksjoner for lovbrøtere i alderen 15-18 år som har begått gjentatt eller alvorlig kriminalitet. Ved å møte ungdommene med tydelige reaksjoner og god rehabilitering er regjeringens mål at ungdommen kommer styrket ut av straffereaksjonen i stedet for å bli stigmatisert og påvirket i negativ retning. Gjennom reaksjonene kan en forebygge gjentatt kriminalitet og unngå at ungdommene senere blir en belastning for det offentlige apparatet både i kommunene og for staten.	Konfliktrådet
9.	Familiens møte Løpende	Familiens møte er et tilbud til familier i Rana, som opplever uro eller bekymring for sine barn. Alle kan henvende seg; familier, barnehage/skole, hjelpetjenester osv., men det er alltid en forutsetning at familien selv opplever utfordringer og at de samtykker til/ønsker dette. Dette er et lavterskeltilbud, med intensjon om lett tilgjengelighet, og det er ikke behov for henvisning til møtet. Møtet kan være tilstrekkelig hjelp i seg selv, eller det kan være en	Familietjenesten, PPT og BUP.

Eksisterende tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
		inngangsport til hjelpetjenester i tråd med familiens ønsker. Familiens møte er et samarbeid mellom kommune, PPT og spesialisthelsetjenesten v/Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP).	
10.	Generell veiledning i regi av familietjenesten. Løpende	Tilbyr samtaler, ulike foreldreprogram, familierapi, råd og veiledning og annet familien kan ha behov for. De har fokus på hvordan vansker kan håndteres og hjelper til så livet i familien kan bli bedre. Samarbeider med andre instanser når det er behov.	Familietjenesten
11.	Elevsamtaler i skolen Løpende	Skolen gjennomfører samtaler med elever som det er knyttet bekymring rundt. Denne samtalen kan danne grunnlag for videre tiltak. Det er derfor viktig at samtalen er grundig og gjennomføres på et så tidlig tidspunkt som mulig. Utvikle god samtalekompetanse og ha rutiner for når slike samtaler bør gjennomføres.	Skolen
12.	Etterforskning U-18 Løpende	Etterforske et mulig straffbart forhold og forebygge ny kriminalitet. Kan gjennomføres i kombinasjon med bekymringssamtale. Kan videre lede til ruskontrakt, ungsomsoppfølging eller ungdomsstraff.	Politiet
13.	LOS-prosjektet Midlertidig	Et prosjekt med hovedmål å redusere skolefravær og forebygge skolefravall.	Familietjenesten
14.	Fagdagen «Samarbeid på tvers» Løpende	Fagdag som gjennomføres hvert år. Dagsaktuelle temaer presenteres for å styrke kompetansen hos deltagerne. Har også som mål å bygge relasjoner på tvers av fagprofesjoner.	Polarsirkelen VGS
15.	Kontordag ved Polarsirkelen VGS Løpende	Politiet har kontordag ved Polarsirkelen VGS hver 14. dag. Målet med dette tiltaket er å være til stede der ungdommen er. Politiet er tilgjengelig for å tilby råd og veiledning. Kan også ta imot anmeldelser. Bygger relasjoner med	Politiet

Eksisterende tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
		elever og ansatte i skolen. Holder også foredrag for elever under kontordagene.	
16.	Utekontakten Løpende	Utekontaktens hovedoppgave er å forebygge problemutvikling og medvirke til bedring av livssituasjonen til ungdom i kommunen. Hovedfokuset er ungdom som det ordinære hjelpeapparatet av ulike grunner har vanskelig for og nå eller ikke har kapasitet til å hjelpe. Utekontakten etablerer kontakt med ungdom, og ved behov motiverer dem til aktivitet i form av skole, tiltak eller arbeid. De hjelper også til med videre oppfølging hos relevante hjelpeinstanser. Utekontakten drifter også tilbudet åpent hus. Målgruppen er ungdommer som står i fare for å utvikle problemer eller allerede har utviklet problemer.	Fritidstjenesten
17.	Møteplasser for ungdom	Fritidstjenesten tilbyr ulike møteplasser for ungdom. Gruben og Ytteren fritidsklubb, ungdommens hus, fritidsklubben UT er eksempler på slike tilbud.	Fritidstjenesten
18.	Helsestasjon for ungdom	Helsestasjon for ungdom (HFU) er et supplement til skolehelsetjenesten, med Drop-in timer for ungdom. HFU har særlig fokus på å forebygge uønskede svangerskap, forebygge og behandle seksuelt overførbare infeksjoner, og forebygge og avdekke psykiske plager og lidelser. Tilbyr oppfølgende samtaler til ungdom ved behov, f.eks. ved indikasjoner på utfordringer relatert til psykisk helse, seksuell helse, rus og voldsproblematikk. HFU kan være «døråpner» til andre hjelpetjenester.	Helsestasjons- og skolehelsetjenesten
19.	Helsestasjons- og skolehelsetjenesten	Det er nedfelt i lovverk og nasjonale faglige retningslinjer at tjenesten gjennom svangerskapskontroller, helsestasjonsprogrammet og aktivitet i skolehelsetjenesten skal bidra til å forebygge, avverge og	Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Eksisterende tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
		avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt. Ansatte har gjennom opplæringsprogrammet «Tidlig inn» fått opplæring i kartleggingsverktøy og metoder for samtale om rus, psykisk helse og vold.	
20.	Generelt forebyggende arbeid i skolen.	Det er i læreplaner nedfelt ulike temaer som skal gjennomgås for elevene. Eksempler på slike tema kan være rus, kriminalitet, psykisk helse, mobbing og utenforskap.	Skolene
21.	Veiledning BUP	Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) gir et tilbud til barn og unge opp til 18 år. Hovedoppgaven er å hjelpe barn og unge i forhold til psykiatriske vansker. Hjelpen består av utredning av problemet og eventuell videre behandling. Dersom det trengs tilbud BUP ikke kan gjøre noe med lokalt og som trenger behandling, henviser BUP til andre sykehus eller hjelpeinstanser.	Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP)
22.	Elevtjenesten	Elevtjenesten jobber systematisk og helhetlig for å sikre at alle elever har et trygt og godt skolemiljø med de beste muligheter for læring og trivsel.	Skolene
23.	Konfliktrådet	Konfliktrådet er en del av strafferettspleien og er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Konfliktrådet er en statlig tjeneste som tilbyr megling som metode for å håndtere konflikter. Konfliktrådet gjennomfører de strafferettslige reaksjonene mekling i konfliktråd, oppfølging i konfliktråd, ungdomsoppfølging og ungdomsstraff, og har derfor et spesielt ansvar for unge i konflikt med loven. Konfliktrådet behandler sivile saker innbrakt av partene eller offentlige etater. Et møte i konfliktrådet kan være meklingsmøte, stormøte,	Konfliktrådet

Eksisterende tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
		ungdomsstormøte, tilrettelagt møte, oppfølgingsmøte eller andre møter i regi av konfliktrådet. Hensikten er at partene gjennom dialog kan finne fram til gode løsninger enten det gjelder å gjøre opp for konkrete lovbrudd, eller gjenopprette mellommenneskelige relasjoner.	
24.	Trivselsundersøkelser	Det gjennomføres i Rana flere trivselsundersøkelser for elever. Resultatet av undersøkelsene gir oss en god indikasjon på hvordan det står til med barn og unge i kommunen vår. En bruker denne informasjonen aktivt både i kartleggings- og tiltaksarbeid.	Rana kommune
25.	Læringsmiljøgruppen	I gode og trygge læringsmiljø er det mindre krenkelser, vold og mobbing. Læringsmiljøgruppen jobber med tilmeldte klasser der det beskrives mye uro, støy og krenkelser.	PPT og skolen

Forslag til nye tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
1.	Prosjekt rød tråd	Etablere et prosjekt som har til hensikt å lage en felles opplæringsplan opp mot kriminalitetsforebygging for hele grunnskolen/VGS i Rana. Samkjøre med skolen i forhold til læreplaner. Planen skal være kunnskapsbasert og dynamisk.	Etablere en prosjektgruppe.
2.	Kompetanseheving i SLT-samarbeidet	Etablere faste fagdager for alle samarbeidspartnere for å øke kompetanse og bygge relasjoner.	SLT-koordinator.
3.	Retningslinjer for håndtering av kriminelle hendelser i skolen.	Formålet med retningslinjene er at det ikke skal være tilfeldig hvilken hjelp barn og unge i Rana kommune tilbys i etterkant av kriminelle handlinger. Videre at de tilbys hjelp på et så tidlig tidspunkt som mulig	SLT-koordinator.

		for å hindre en videre uheldig utvikling.	
4.	Forbedre SLT`s hjemmeside	Se på mulighetene for å forbedre den eksisterende SLT-siden på Rana kommunes internettside.	Koordineringsgruppen og utførergruppen.
5.	Lage en SLT infofolder	Lage en informasjonsfolder om SLT for å øke kunnskapen om hva SLT er. Infofolderen er primært tiltenkt ansatte som jobber med barn og unge.	SLT-koordinator.
6.	Tidlig innsatsteam	Det er i Rana kommune tenkt etablert et tidlig innsatsteam. Målsettingen med innsatsteamet er å redusere antall barn og unge som er i risikozonen for å utvikle rusproblematikk, tilpasningsvansker, psykiske lidelser og atferdsproblematikk.	Kommunaldirektør for oppvekst og kultur.
7.	Kontordag ved Rana Ungdomsskole	Etablering av kontordag ved Rana ungdomsskole på lik linje med Polarsirkelen VGS.	Politiet
8.	Involvering av fremmedspråklige elever og foresatte	Lage et informasjonsskriv om SLT-samarbeidet som oversettes til ulike språk. Vurdere å gjøre 8. klasseprosjektet tilgjengelig på ulike språk.	SLT-koordinator og tospråklig enhet

Rus:

Eksisterende tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
1.	Ruskontrakt	<p>Vi skiller mellom frivillige ruskontrakter og ruskontrakter som gis i straffesaker vedrørende bruk av narkotika.</p> <p>I straffesak som omhandler bruk av narkotika kan påtalejurist avgjøre at straffesaken avgjøres med en påtaleunntatelse med særvilkår om rustesting. Det er et krav til at mistenkte/siktede og verge samtykker til dette, og at ungdommen er motivert.</p> <p>Frivillige ruskontrakter: Politiet i Rana har et tilbud til befolkningen i Rana om frivillig ruskontrakt/tesing. Dette tilbudet er primært tenkt til barn under 18 år, men har også vært gitt til personer</p>	Politiet

		over 18 år. Politiet skriver da en samarbeidskontrakt med foresatte og ungdommen. Ungdommen og foresatte må skrive under på et samtykkeskjema om at ungdommen avlegger urintest under oppsyn ved Mo i Rana politistasjon.	
2.	8. klasseprosjekt	Se under generelle tiltak.	Rana kommune og politiet
3.	Ruskonsulent	Kommunen har nylig ansatt en ruskonsulent for ungdom. Ruskonsulenten skal både jobbe på system- og individnivå.	

Forslag til nye tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
1.	Etablere hasjavvenningskurs	Hasjavvenningskurs for å hjelpe ungdom med å komme seg ut av et problematisk cannabismisbruk. Må kartlegges hva som kreves. Finnes en studie på universitetet i Agder.	SLT-koordinator
2.	Etablere et helhetlig opplegg for ruskontrakter i kommunen	En aktør forestår rustesting av ungdom. Det legges til rette for at det kan gjennomføres oppfølgingsamtaler parallelt med rustesting. Å gjennomføre et hasjavvenningskurs kan være neste steg hvis ikke dette tiltaket er tilstrekkelig.	Rana kommune
3.	Utvikle den tverrfaglige uken i skolen	Videreutvikle den allerede etablerte tverrfaglige uken i skolen.	Rana kommune
4.	Styrke samarbeidet med rustjenesten.	Se på muligheten for å styrke samarbeidet med rustjenesten. Utnytte kompetansen som allerede finnes på rusfeltet i Rana.	SLT og rustjenesten
5.	Kurs i tegn og symptomer på narkotikabruk	Gjennomføre en kompetanseheving av lærere og andre relevante ansatte på dette feltet.	Ruskonsulent for ungdom

Nettvett

Eksisterende tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
1.	5. klasseprosjekt	Se under generelle tiltak	
2.	8. klasseprosjektet	Se under generelle tiltak	
3.	Foredrag i regi av politiet på VG1 Polarsirkelen	Politiet holder foredrag om nettvett for elever ved VG1 på Polarsirkelen VGS. Dette gjøres i forbindelse med	Politiet

		kontordagen som politiet avholder der hver 14. dag.	
4.	Tema på helsestasjon.	Gjennomgående tema i konsultasjoner, samtaler, helseopplysning i grupper og foreldremøter. Alderstilpasset.	Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Forslag til nye tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
1.	Etablere en SoMe (sosiale medier) arbeidsgruppe	Bruke av digitale medier er gjennomgående i mange typer kriminelle forhold. Sette ned en arbeidsgruppe som ser på hvordan en best mulig kan angripe dette tema i et forebyggende perspektiv der både ungdom og foreldre er i fokus.	SLT-koordinator
2.	Nettvett – tipshefte til foreldre	Lage et tipshefte rettet mot foreldre om temaet nettvett. Heftet bør være digitalt, lett å finne og til enhver tid oppdatert.	SLT-koordinator
3.	Opplegg i 1. klasse	Elevene får utlevert ipad allerede i 1. klasse. Utarbeide et samlet opplegg for elever og foreldre med informasjon om bruk av ipad. Ses i eventuelt i sammenheng med SoMe gruppen og prosjekt rødt tråd.	SLT-koordinator

Seksuelle overgrep

Eksisterende tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
1.	8. klasseprosjektet	Se under generelle tiltak	
2.	Pubertetsundervisning på 5. trinn. Seksualundervisning på 9. trinn.	Tema: Kropp, grenser, seksuell helse og seksuelle overgrep (alderstilpasset).	Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Forslag til nye tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
1.	Ruskonsulent for ungdom har utvidet kompetanse på seksuelle overgrep	Utnytte denne kompetansen på en best mulig måte.	SLT-koordinator og ruskonsulent for ungdom
2.	Implementere «Jeg vet» og Snakke Sammen» i barnehage, skole og i andre aktuelle tjenester som jobber med barn og unge.	<p>«Jeg vet» En læringsressurs utviklet av Bufdir. Skal bidra til å forebygge vold, overgrep og mobbing gjennom å gi barna økt kunnskap om temaene. Læringsressursen gir barnehagelærere, lærere og andre tilgang til kvalitetsikret og alderstilpasset læringsopplegg for å gi barn og unge kunnskap om temaene vold, overgrep og mobbing.</p> <p>«Snakke sammen» Utviklet av RVTS på oppdrag fra Bufdir. For mange er det utfordrende å snakke med barn som vi har mistanke om kan ha vært utsatt for vold eller overgrep. Opplæringsportalen er et digitalt verktøy der hjelpere kan øve på å snakke med barn om vold, overgrep og omsorgssvikt. En samtale kan skape tillit og trygghet, men også det motsatte. Derfor kan det være fint å øve – spesielt sammen med kollegaer.</p>	SLT-koordinator

Vold

Eksisterende tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
1.	Handlingsplanen for vold i nære relasjoner	Rana kommune har en handlingsplan for vold i nære relasjoner. Hensikten med handlingsplanen er å sette fokus på vold i nære relasjoner, gi et kunnskapsbasert og samordnet hjelpetilbud på området, samt søke at kommunen oppfyller lovens krav om å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep.	Rana kommune
2.	Helsestasjonsprogram og helsesamtaler i skolen.	Gjennomgående tema konsultasjoner i helsestasjonsprogrammet, og helsesamtale på 1. og 8 trinn.	Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Forslag til nye tiltak			
	Tiltak	Innhold og beskrivelse	Ansvar
1.	Opplegg for elever på 4. trinn, tema vold og overgrep.	Skolehelsetjenesten ønsker/har planer om et opplegg her, men ikke kommet i gang med det.	Helsestasjons- og skolehelsetjenesten
2.	Utvide 8. klasseprosjektet	Ta inn temaet vold i 8. klasseprosjektet.	Politiet, utekontakten, familietjenesten og SLT-koordinator.
3.	Implementere «Jeg vet» og Snakke Sammen» i barnehage, skole og i andre aktuelle tjenester som jobber med barn og unge.	Se beskrivelse under forslag til nye tiltak, seksuelle overgrep.	SLT-koordinator
4.	Etablere ATV-grupper (Alternativ til vold)	Se på muligheten for å etablere en ordning med ATV-grupper.	Ruskonsulent for ungdom

Vedtatt i politirådet 09.04.21